

สถานะปัจจุบันของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)
ในการเตรียมข้าราชการไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

รวบรวมและจัดทำโดย
นางสาวปรียวรรณ สุวรรณสุนย์
วิทยาการปฏิบัติการ
สำนักวิชาการ

นอกจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จะมีบทบาทหลักในการพัฒนาระบบข้าราชการของประเทศไทยแล้ว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากว่า 3 ทศวรรษที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ. ยังมีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งในระดับภูมิภาคอาเซียน คือการเป็นหน่วยงานตัวแทนประเทศไทยในเวทีการประชุม ก.พ.อาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในการพัฒนาระบบราชการพลเรือนให้มีประสิทธิภาพและคุณธรรม นอกจากนี้การเป็นเจ้าภาพการประชุมดังกล่าวใน 2 วาระ และการแลกเปลี่ยนมุมมองการพัฒนาระบบข้าราชการในเวทีการประชุมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องแล้ว สำนักงาน ก.พ. ยังได้รับมอบหมายจากที่ประชุมให้เป็นประเทศศูนย์ข้อมูล (ASEAN Resource Center: ARC) ในการพัฒนาผู้นำภาครัฐราชการอีกด้วย ดังตารางดังนี้

การประชุมอาเซียนว่าด้วยกิจการราชการพลเรือน “ASEAN Conferences on Civil Service Matters (ACCSM)” เพื่อให้เป็นกลไกหนึ่งของอาเซียน

ประเทศ	ASEAN Resource Center
บรูไนดารุสซาลาม	Managing New Technologies
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	Examination and Testing
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	Information Exchange
สหพันธรัฐมาเลเซีย	Case Studies
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	Civil Servants Management
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	Civil Service Performance Management
ราชอาณาจักรกัมพูชา	Capacity Development of Civil Servants
สหภาพพม่า	Training of Trainers
สาธารณรัฐสิงคโปร์	Management Innovation
ราชอาณาจักรไทย	Leadership Development

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานผู้แทนการประชุม ACCSM ได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการพัฒนาเน้นด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ (ASEAN Resource center on Leadership Development: ARC-LD) โดยถือเป็นโครงการหนึ่งภายใต้การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาผู้นำภาครัฐในภูมิภาคอาเซียนให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
2. เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ๆ ด้านการพัฒนาประเทศในภูมิภาคอาเซียน

อีกทั้ง ประเทศไทยโดยสำนักงาน ก.พ. ยังได้สนับสนุนการพัฒนาข้าราชการของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนข้าราชการของประเทศสมาชิกในหลายรูปแบบทั้งที่ผ่านกลไกแผนการดำเนินงานของการประชุม ก.พ. และการให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2554 : 19-33)

การประชุม ก.พ. อาเซียน หรือ ASEAN Conferences on Civil Service Matters (ACCSM) ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งของ ASEAN ซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2523 เดิมมีชื่อเรียกว่า ASEAN Conference on Reforms in the Civil Service (ACRCS) ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น ASEAN Conferences on Civil Service Matters (ACCSM) โดยมีจุดเน้นในเรื่องของความร่วมมือด้านราชการ รวมถึงระบบข้าราชการ ระบบการบริหารและการจัดการภาครัฐ และเป็นความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานราชการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อรับมือกับความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยจะทำการจัดการประชุมคราวละ 2 ปี

ในการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546 ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนเพิ่มเติม โดยได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) และต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 ได้ตกลงร่นระยะเวลาการจัดตั้งให้เสร็จในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) และในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองปฏิญญาชะอำ หัวหิน ว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ.2558 โดยประชาคมนี้จะประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ 1.ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) 2.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ 3.ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

แผนการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน พ.ศ. 2552-2558 (ASCC Blueprint 2009-2015) มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการพัฒนาทุกด้านและมีความมั่นคงทางสังคม (Social Security) โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือใน 6 ด้าน ดังนี้

- A. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
- B. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- C. ความยุติธรรม และสิทธิ (Social Justice and Right)
- D. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Ensuring environmental Sustainability)
- E. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building the ASEAN Identity)
- F. การลดช่องว่างการพัฒนา (Narrowing in Development Gap)

โดยแผนงานการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนด้านการพัฒนามนุษย์ (Human Development) สามารถแบ่งออกเป็น 7 เรื่อง คือ

1. การให้ความสำคัญกับการศึกษา
2. การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. การส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม
4. การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ
5. การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์

6. การเสริมสร้างทักษะการประกอบการสำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. การพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ

ทั้งนี้ทางรัฐบาลไทยได้มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ. เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในข้อ A7 คือการพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ **เน้นการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบและมีความน่าเชื่อถือ** โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียน ในการนี้ สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำมาตรการเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ ทั้งหมด 8 มาตรการ คือ (ชาลววิทย์ ไกรฤกษ์, 2554)

1. พัฒนายุทธศาสตร์เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการการประชุมอาเซียนว่าด้วยกิจการด้านพลเรือน (ACCSM WORK PLAN 2008 - 2015) โดยส่วนที่สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบ เช่น การพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ การพัฒนาภาวะผู้นำ

2. ให้ ACCSM สนับสนุนการประสานงานในอาเซียนเพื่อให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ มีธรรมาภิบาล รวมทั้งสนับสนุนการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในด้านเหล่านี้ประจำทุกปี โดยให้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551

3. เสริมสร้างขีดความสามารถของ ASEAN Resource Center ภายใต้ ACCSM เพื่อพัฒนาและจัดฝึกอบรมเพื่อช่วยประเทศสมาชิก

4. พัฒนาผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรเพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลในการฝึกอบรมและเสริมสร้างขีดความสามารถของราชการพลเรือน

5. พัฒนาหลักสูตรอบรมให้เหมาะสมสำหรับเพศและการพัฒนา และหลักสูตรพัฒนาหลักจริยธรรมและ ธรรมาภิบาล สำหรับแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิก

6. จัดโครงการฝึกอบรมโดยเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อแลกเปลี่ยนกันในระบบราชการอาเซียนภายใต้การประชุม ACCSM

7. กระชับความร่วมมือเพื่อบรรลุการพัฒนาราชการพลเรือนที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความสามารถ น่าเชื่อถือและตอบสนองต่อระบบราชการในอาเซียน โดยดำเนินกิจกรรมผ่าน ARC ครอบคลุมความร่วมมือรายสาขา และกิจกรรมระดับภูมิภาคที่สนับสนุนการดำเนินการของ ACCSM

8. จัดทำนโยบายและโครงการพัฒนาราชการพลเรือนที่ยั่งยืน เพื่อให้ ACCSM WORK PLAN 2008 - 2015 บรรลุผลสำเร็จ เน้นความโปร่งใส ซื่อสัตย์ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ

โดยผลการดำเนินงานของสำนักงาน ก.พ. ที่ได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีดังนี้

1. การดำเนินการกิจตาม ARC มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 คือ การจัดอบรมหลักสูตรประจำปี ASEAN Middle Management and Leadership Development การจัดอบรมหลักสูตรต่างๆ ตามคำขอของประเทศสมาชิก เช่น หลักสูตร HR Strategic Management แก่ข้าราชการกัมพูชา การจัดอบรมภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศสมาชิกอาเซียน 19 โครงการ ระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2555 ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้าน HR Professional และด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ ตามตารางต่อไปนี้

Area of Development	โครงการ
กลุ่มที่ 1 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน (๓ โครงการ)	1. โครงการสัมมนาเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน” 2. ฝึกอบรมหลักสูตร “การสร้างสื่อและการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในราชการพลเรือน”

Area of Development	โครงการ
	3. โครงการสัมมนาเรื่อง “การพัฒนาระบบวินัยและระบบคุณธรรมในราชการพลเรือน”
กลุ่มที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ (6 โครงการ)	4. โครงการสัมมนาเรื่อง “ทิศทางการสร้างรูปแบบนักรับราชการระดับสูงในราชการพลเรือนสำหรับภูมิภาคเอเชีย” 5. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสมรรถนะนักรับราชการระดับหัวหน้าส่วนราชการในภูมิภาคในพื้นที่พิเศษเฉพาะ” 6. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาภาวะผู้นำนักรับราชการระดับกลาง” 7. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาผู้นำคนรุ่นใหม่เพื่ออนาคต” 8. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสมรรถนะการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับนักรับราชการระดับต้น” 9. โครงการสัมมนาเรื่อง “การบริหารข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงและแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงระหว่างไทยและประเทศเพื่อนบ้าน”
กลุ่มที่ 3 การส่งเสริมการบริหารทรัพยากรบุคคลมืออาชีพ (8 โครงการ)	10. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การเป็นวิทยากร” 11. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนาเครื่องมือและกลไกการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการ” 12. โครงการสัมมนาเรื่อง “กลยุทธ์การดึงดูดคนดี คนเก่งเข้ารับราชการ” 13. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือนและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพลเรือน” 14. โครงการสัมมนาเรื่อง “นวัตกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือนสำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน” 15. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “แนวทางการติดตามประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน” 16. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลในราชการพลเรือน” 17. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การบริหารผลการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ”
กลุ่มที่ 4 โครงการความร่วมมือแบบทวิภาคี	18. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร “Singapore – Thailand Leadership Development Programme” 19. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ทักษะการนำเสนอด้วยการสื่อสาร”

2. ดำเนินโครงการความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับสิงคโปร์ (การจัดอบรมร่วมกัน การแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การจัดทำหลักสูตรออนไลน์ร่วมกัน ฯลฯ)

3. การดำเนินการในฐานะสมาชิก ASEAN Conference on Civil Service Matters: ACCSM หรือ ก.พ. อาเซียน ได้แก่

- เป็นเจ้าภาพจัดประชุมประจำปี
- เข้าร่วมประชุมประจำปี โดยนำเสนอ Country Paper, Technical Paper นำเสนอข้อคิดเห็นใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการพลเรือน

- นำประสบการณ์การพัฒนาระบบราชการของประเทศสมาชิมาปรับใช้กับราชการไทย
- ร่วมกำหนด ACCSM Blueprint 2008 – 2012 และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว
- ให้การสนับสนุนประเทศสมาชิกตามที่ร้องขอ เช่น สนับสนุนที่ปรึกษาาระบบราชการ
- ปรับปรุงพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือนให้ทันสมัย
- แทรกหลักสูตรเรื่องอาเซียนไว้ในหลักสูตรอบรมของสำนักงาน ก.พ.
- เปิดตัวเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553

อีกทั้ง สำนักงาน ก.พ. ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียนเข้าสู่การประชุม ก.พ. ครั้งที่ 1/2554 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2554 โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบ ดังนี้ (สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์, 2554)

ปี 2554 การประเมินและสร้างความตระหนัก

มีแนวทางดำเนินการสร้างความตระหนัก ตื่นตัว และสร้างเครือข่าย โดยรวมถึงการจัดทำหนังสือแจ้งเวียน ส่วนราชการถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อมข้าราชการ การปรับปรุงเครื่องมือสื่อการพัฒนา (เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ E-Learning หลักสูตรภาษาอังกฤษ และหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร) การส่งเสริมให้เกิดระบบการแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้นระหว่างข้าราชการของประเทศสมาชิกอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคหรือวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ การให้ความรู้และพัฒนาข้าราชการในระบายนี้นี้จะเน้นความรู้ ทักษะและสมรรถนะพื้นฐานเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (เช่น 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน และแผนแม่บทของแต่ละด้าน) โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มข้าราชการที่จะเกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นลำดับต้น

ปี 2555-2556 การพัฒนาและปรับใช้ เป็นการขยายการพัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อมระหว่างส่วนราชการ อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรภาคราชการจะคำนึงถึงความจำเป็นในการพัฒนาของแต่ละเสาหลักมากขึ้นและขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมนอกเหนือจากกลุ่มบริหาร

ปี 2557-2558 เร่งและเพิ่ม โดยมีการพัฒนาความรู้ ทักษะและสมรรถนะ ที่เข้มข้นขึ้นในทุกระดับและครอบคลุมประเด็นการพัฒนาบุคลากรของทุกเสาหลัก รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ระหว่างส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลัก

เอกสารอ้างอิง

ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์. (2554) การเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ เอกสารประกอบ
สัมมนา [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก [region3.prd.go.th/asean/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน](http://region3.prd.go.th/asean/.../การเตรียมข้าราชการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน) [20 มกราคม 2555].

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2554). วิวัฒนาการระบบข้าราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน
[ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก
http://123.242.159.9/saraburi/bbssuf/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=13&Itemid=14 [20 มกราคม 2555].

สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ (2554). แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนา
ข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน. [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก
http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=1307 [23 มกราคม 2555].